

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੫ ॥ ਮੋਹਨ ਸਭਿ ਜੀਅ ਤੇਰੇ ਤੂ ਤਾਰਹਿ ॥ ਛੁਟਹਿ ਸੰਘਾਰ ਨਿਮਖ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਕੋਟਿ
ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਉਧਾਰਹਿ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥ ਕਰਹਿ ਅਰਦਾਸਿ ਬਹੁਤੁ ਬੇਨੰਤੀ ਨਿਮਖ ਨਿਮਖ ਸਾਮ੍ਹਾਰਹਿ ॥
ਹੋਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਹਾਥ ਦੇਇ ਨਿਸਤਾਰਹਿ ॥ ੧॥ ਕਿਆ ਏ ਭੂਪਤਿ ਬਪੁਰੇ ਕਹੀਅਹਿ
ਕਹੁ ਏ ਕਿਸ ਨੋ ਮਾਰਹਿ ॥ ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਰਾਖੁ ਸੁਖਦਾਤੇ ਸਭੁ ਨਾਨਕ ਜਗਤੁ ਤੁਮ੍ਹਾਰਹਿ
॥੨॥੧੧॥੩੪॥ {ਪੰਨਾ 1211}

ਪਦਅਰਥ:- ਮੋਹਨ—ਹੇ ਮੋਹਨ! ਸਭਿ—ਸਾਰੇ। ਜੀਅ—{ਲਫਜ਼ ‘ਜੀਉ’ ਤੋਂ ਬਹੁ-ਵਚਨ}। ਤਾਰਹਿ—ਪਾਰ
ਲੰਘਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਘਾਰ—ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ, ਜ਼ਾਲਮ ਸੁਭਾਉ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ। ਛੁਟਹਿ—ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਤਿਆਚਾਰ ਵਲੋਂ
ਹਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਮਖ—ਅੱਖ ਝਮਕਣ ਜਿਤਨਾ ਸਮਾ। ਤੇ—ਤੋਂ। ਕੋਟਿ—ਕ੍ਰੋੜਾਂ। ਉਧਾਰਹਿ—ਤੂੰ ਬਚਾਂਦਾ ਹੈ। 1।
ਰਹਾਉ।

ਕਰਹਿ—(ਜੀਵ) ਕਰਦੇ ਹਨ {ਬਹੁ-ਵਚਨ}। ਸਾਮ੍ਹਾਰਹਿ—(ਤੈਨੂੰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ) ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੋਹੁ—ਜਦੋਂ
ਤੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ—ਹੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ! ਦੇਇ—ਦੇ ਕੇ। ਨਿਸਤਾਰਹਿ—(ਦੁੱਖਾਂ
ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ) ਪਾਰ ਲੰਘਾਂਦਾ ਹੈ। 1।

ਏ ਭੂਪਤਿ—ਇਹ ਰਾਜੇ {ਬਹੁ-ਵਚਨ}। ਬਪੁਰੇ—ਵਿਚਾਰੇ। ਕਿਆ ਕਹੀਅਹਿ—ਕੀਹ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?
ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਹ ਪਾਇਆਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਏ—{ਬਹੁ-ਵਚਨ}। ਕਿਸ ਨੋ—{ਸੰਬੰਧਕ ‘ਨੋ’ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਫਜ਼
‘ਕਿਸੁ’ ਦਾ ਉੱਡ ਗਿਆ ਹੈ}। ਮਾਰਹਿ—ਮਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੁਖਦਾਤੇ—ਹੇ ਸੁਖ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਸਭੁ—
ਸਾਰਾ। ਤੁਮ੍ਹਾਰਹਿ—ਤੇਰਾ ਹੀ ਹੈ। 2।

ਅਰਥ:- ਹੇ ਮੋਹਨ ਪ੍ਰਭੂ! (ਜਗਤ ਦੇ) ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਤੇਰੇ ਹੀ (ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ), ਤੂੰ ਹੀ (ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖਾਂ ਕਲੇਸ਼ਾਂ
ਆਦਿਕ ਤੋਂ) ਪਾਰ ਲੰਘਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੇਰੀ ਰਤਾ ਜਿਤਨੀ ਮਿਹਰ (ਦੀ ਨਿਗਾਹ) ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਨਿਰਦਈ ਬੰਦੇ ਭੀ
ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 1। ਰਹਾਉ।

ਹੇ ਮੋਹਨ! (ਤੇਰੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜੀਵ ਤੇਰੇ ਹੀ ਦਰ ਤੇ) ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, (ਤੈਨੂੰ ਹੀ) ਪਲ ਪਲ ਹਿਰਦੇ
ਵਿਚ ਵਸਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੋਹਨ! ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਦਇਆਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ
ਦੇ ਕੇ (ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ) ਪਾਰ ਲੰਘਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। 1।

ਹੇ ਨਾਨਕ! (ਆਖ—ਹੇ ਮੋਹਨ!) ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਇਆਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰ
ਸਕਣ (ਸਭ ਤੇਰਾ ਹੀ ਖੇਲ-ਤਮਾਸ਼ਾ ਹੈ)। ਹੇ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ! (ਅਸਾਂ ਜੀਵਾਂ ਦੀ) ਰੱਖਿਆ ਕਰ, ਰੱਖਿਆ ਕਰ,
ਰੱਖਿਆ ਕਰ। ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਤੇਰਾ ਹੀ (ਰਚਿਆ ਹੋਇਆ) ਹੈ। 2। 1। 34।